

Мельник І., магістр
спеціальності 025
«Музичне мистецтво»
Волинський національний
університет імені Лесі Українки,
Науковий керівник
Панасюк С. Л.,
канд. пед. наук, доцент

ВОКАЛЬНО-ХОРОВА ТВОРЧІСТЬ ДЛЯ ДІТЕЙ БОГДАНИ ФІЛЬЦ

Музика для дітей – один з провідних напрямків творчості Богдани Фільц, що позначений національною самобутністю і яскравими здобутками, колоритністю й витонченістю барв, яскравою образністю і, водночас, стильовою доступністю для дитячих колективів різних виконавських рівнів.

Величезний художньо-виховний потенціал її творів зумовив постійний інтерес до її доробку. Та особливу популярність здобули її дитячі пісні та хори, що належать до найбільш репертуарних композицій у творчості провідних дитячих колективів України. Так, у репертуарі Великого дитячого хору Національної Радіокомпанії України (керівник Т. Копилова) понад півсотні її пісень і хорів, зокрема – численні хори на вірші О. Олесья, Т. Шевченка, Лесі Українки, Л. Костенко, "Земле моя" на вірші І. Франка, "Як не любить той край" і "Любіть Україну" (В. Сосюри), "В сосновім лісі дичка зацвіла" (Д. Павличка), "Любимо землю свою" (М. Сингаївського), зразки її духовної музики ("Богородице Діво", "Світе тихий", "Достойно є"), обробки українських народних пісень та ін. Найвищою оцінкою цієї співпраці є присвята цьому колективу збірки "Світе тихий".

Певну творчу конкуренцію у майстерності інтерпретації її хорових полотен цьому колективу складають і дитячі хори "Зоринка" (худ. кер. І. Доскоч), "Щедрик" (худ. кер. М. Сабліна), "Вогник" (худ. кер. С. Степаненко), "Дзвіночок" (худ. кер. Р. Толмачов), "Дударик" (худ. кер.

М. Кацал) та інші.

У становленні її самобутнього стилю загалом і стилю творів для дітей особливу роль відіграло навчання у Л. Людкевича й Л. Ревуцького, у процесі якого був утверджений закладений родиною пієтет до українського мистецтва й національних традицій. Обидва геніальні вчителі культивували у мисткині зацікавленість не тільки здобутками української професійної творчості різних епох, а й до її специфічних регіональних джерел – унікальних площин гуцульського, закарпатського, лемківського фольклору й модусів західноукраїнського музичного мислення.

Досконале розуміння стильових особливостей творчості провідних українських композиторів відтворилося у фортепіанному циклі "Музичні присвяти", де, за аналогією до шуманівського "Карнавалу", постали музичні "портрети" С. Людкевича, В. Барвінського, А. Кос-Анатольського, Є. Козака, М. Колесси, Л. Ревуцького й Д. Січинського.

Вже невдовзі цей колосальний потенціал відтворився в актуальних жанрово-стильових моделях її музики, вражаючи щирістю й безпосередністю проявів характерних музично-семантичних кодів. Вочевидь, саме тому в музикознавстві відзначена особлива щирість її стилістики. Як зазначив Олег Смоляк, "... вона (маємо на увазі творчість) позначена в основному вродженим талантом, який позбавлений впливів автодидактичного композиторського набутку, а розкрився завдяки природному обдаруванню. Власне природне обдарування підтверджується особливою закоріненістю композиторки Богдани Фільц у народнопісенну стихію, оскільки для неї властива безпосередність вислову, лаконізм музичної думки, стильовий афоризм, а головне – позбавлення будь-якого надуманого конструктивізму" Емоційна континуальність, притаманна і вокально-хоровій музиці композиторки, як й імпровізаційність – камерно-інструментальним творам ("Яворівські іграшки", "Лемківські варіації", "Закарпатські новелети" тощо).

Музика для дітей у доробку Б. Фільц розгортається у кількох жанрових напрямках. Найчисельнішою і найрізноманітнішою є вокально-хоровий

доробок, що охоплює твори для дитячого хору з супроводом фортепіано. Жанр обробок народних пісень репрезентований творами для хору з супроводом фортепіано: "Не знав бідний чоловік" (1986); "Листочку зелений" (1991) тощо.

Камерно-інструментальна сфера її музики охоплює переважно твори для фортепіано: "Танок" (1952), "Три прелюдії" (1952), "Експромт" (1953), "Фантазія в стилі думи" (1954), Композиторці належить також фортепіанний цикл для дітей "Яворівські іграшки" ("Зозулька", "Коники", "Кольорова скрипочка" "Чарівний смичок" та ін.; 1979–1980). Про багатоманітність і ґрунтовність розробки "дитячої" тематики й образність безпосередньо свідчить видання більше, ніж десяти авторських збірок Б. Фільц. сл. Є. Макшанцева; 1982); "Хорові акварелі" (сл. О. Олеся; 1982); "Від зими до зими" (сл. О. Олеся; для дітей середнього шкільного віку; 1983); "Весняний дзвін" (пісні для дітей середнього шкільного віку).

1. Фільц Б. Види і жанри української музики для дітей. Українське мистецтвознавство. К., 2004. Вип.5. С. 105-109.
2. Юрко О.О. Вокальне виховання дітей та юнацтва в закладах загальної додаткової освіти. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2005. – 138с.